

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én
másfél iven és az egyleti tagoknak ingyen
küldetik meg.

Ném tagok egész évre 2 frttal fizet-
hetnek elő, féléves előfizetés el nem fo-
gadatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az
ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ
ozimzendők.

A hirdetési díjszabályzatról a kiadó hivatal ád
felvilágosítást.

„Kis hirdetések“-ben minden szó 2 kr.,
egyleti tagoknak 1 kr, lakcimmal minden
közlés után még 30 kr.

Szerkesztő bizottság: elnök Szabó József; Dr. Berde Áron, Báró Jósika Sámuel, Szabó Sámuel, Vörös Sándor,
felelős szerkesztő: Gamauf Vilmos.

Tartalom: Havi emlékeztető: augusztus. — A tagosítás és birtokrendezésről. Malom Zsigmond. — Az olasz perje, mint a luczerna pótszere. — A friss szilva elrakása. — A gyomok legsikeresebb kiirtási módja a gabnaföldeken. — A mézbor készítéséről. — A szobai legyek irtása. — A kolozs-monostori gazd. tanintézet zárünnepélye. — Egyleti mozgalmak: Vál. ülés 1886. július hó 22-én. — Megyei gazd. egyletek működése: szolnok-dobokamegyei gazd. egylet vál. ülése. — Kiállítási mozgalmak. — Értesítés. — Díjmentes tájékoztatás gazdasági szállítási ügyekben. — Értesítő. — Piaczi árak. — Hirdetés.

Havi emlékeztető.

Augusztus.

Ház és udvar. A közeledő cséplés idejére minden gabonászsákot és ponyvát megfoltoltatunk.

Hordás alkalmával származott csurgás meggyűjtendő. Hordás ideje alatt az eke-szerszámok kijavíttatnak.

Magtárt, pinczét szellőztetünk.

Cséplés megkezdetik.

Szántóföld. Kévésgabona-hordás bevégezendő. Kellően elkészített talajba vethetünk repcét, takarmányrozst, festő csülleget és festő rezedát; e hó végén vethetünk védnövény nélküli luczernát, mely még ősszel kellően megerősödve jövő tavaszkor kasálható.

Borsó, lencse, paszuly begyűjtetik és elcsépelettik, szalmája pedig összerakva juh-takarmánynak elteendő.

Megérett kendert, lent kinyűjjük.

Tarló-répa megrikulván, kapálást igényel, nem különben az elgyomosodott burgundi répa is megkapáltatik.

Töröküzánknak fattyu hajtásait letördeltetjük.

Takarmányrozst e hónap végén vethetünk, nem különben baltaczimet is, őszi legelőnek pedig mustárt és csibehurt.

Rét és kaszáló. Ha sarjutermost reménylünk, akkor szigoruan ellenőrizzük, nehogy az éj homályában lelegeltessék.

Lapályos réteken a sarjukaszálás megkezdhető.

Réten, legelőn a szerb tövis felmagzása előtt kivágva, megégettetik.

Állattenyésztés. Tiszta vályu, gyakori itatás: az állati egészség mul-

hatlan követelményei. Ezen időben minden állat legtöbbet iszik a pásztorok tehát a kútostor körül forgolódjanak.

Jármos ökor szabad ég alatt nyári jászlon vagy járom mellett kapja zöld takarmányát.

Gulyabeli és legelőn hizó marha csak estéli és hajnali legeltetés mellett lakhatik jól, nappal a legyek milliói kinozzák.

Szopós csikók anviuktól, néhány órára elválasztva szabad kapnak; a déli órákban a szoptatós kanczák kevés zöld luczernát ehetnek,

A bárányokat megnyirjuk.

Sertések hizóra állítatnak, eleinte gyenge tök- és árpadarás moslékkal tartatnak.

A süldő-nyáj tarlón jár. Intézkedjünk, hogy fürdőhely ne hiányozzék.

Libát és ruczát eladásra sikeresen hizlalhatunk.

A libák kopasztása után származott toll a gazdasszonyoknak meglehetősen jövedelmet hoz a házi kiadások fedezésére.

Szőlő. A hónap második felében a tulságos hosszú hajtások megcsontíttatnak és a hol szükséges, kötözgetünk.

Pincze. A gyenge és rosszul kezelt boroknak ez legveszélyesebb időszak, azért mindig és mindenütt a tisztaság és feltöltögetés szem előtt tartassék, hogy ne válják pinczénk híressé ecetes és egérszagu borairól.

Gyümölcsös. A fiatal gyümölcsösben a fák körül a föld ujolag felkapáltatik, száraz időjárás alkalmával erősen meg kell azokat öntöztetni; ha a fák töve körül a föld moha vagy szalmával nem volt befedve, azt megtenni elmulaszthatlan szükség. A fa korona idomítására különös gondot kell fordítani, a fa erősebb hajtásait vissza kell csipkedni, hogy a gyengébb hajtásokat növecsükben el ne nyomják. A tulterhelt fákat fel kell támasztani és hol sűrűn van rajta a gyümölcs, meg kell ritkítani, hogy könnyebben érjék. Olyan vén gyümölcsfáknál, a melyek termést nem hoztak, most kell eltávolítani vagy visszavágni a száraz és beteg ágakat, mivel most azok könnyebben felismerhetők. A gyümölcsfák trágyázása kezdetét veszi. A gyümölcsfák az ártalmas hernyók — nevezetesen a Liparis chrysorrhoea — ellen óvándók és azok gondosan eltávolítandók.

Faiskola. Az alvó szemre való szemzést kezdhetjük és e hónapban be is végezzük; a szemzést előbb a szárazabb fekvésű helyeken kell megkezdenni és csak azután a nedvesebb fekvésű helyeken. Azon fákról, melyek a jövő évben jönnek eladás vagy átültetés

alá, a megerősítő ágakat le kell vágni és a vágásbelyet viaszszal bekenni. Minden, a fáknl előforduló csapot gondosan el kell távolítani és az eltávolítás után azok helyét viaszszal bekenni. Mindezen fennemlített munkák után, a faiskola földje nem nagyon mélyen felkapáltatik.

Konyhakert. A különböző érett konyhakerti vetemény-magvakat, melyeknek a paszuly, borsó, murok, petrezselyem, zeller, retek, ugorka, hagyma, stb. össze kell gyűjteni és a további szükségletig, száraz, árnyékos és szellős helyen, czimmel ellátott zacskókban el kell tenni. A magnak való burgundi répát vissza kell csipkednünk. A kiürült ágyásokat fel kell ásatni és spennóttal, tarlórépával bevetni, vagy pedig téli saláta ültetésére fenntartani. A szamócza ágyások ujtását borult időben megkezdhetjük, a régi ágyások pedig felkapáltatnak és trágyáztatnak. A vörös hagyma szárait le kell tiporni, hogy a további növést megakadályozzuk és hogy a hagyma annál hamarabb fejlődjék és megérijék. A téli káposzta utolsó kapálását és töltögetését most kell megtenni. A gyomok irtására kiváló gondot kell fordítani.

Diszkert. A virágmagvak gyűjtése folytattik. Az elszáradt virágok az ágyásokból eltávolítandók. Hagymás növényeket, mint pl. Császár korona, Liliom, Tulipán és Narciss, ha 2-3 éven át egy helyen voltak, ujonnan elkészített helyekre kell átültetni, a gyengébb hagymákat pedig megerősödés végett külön ágyásokban elkelyezni. Meggyökeresedett szegfűk, ágyások vagy cserepekbe elültetendők. *Primula auricola*, *Ibolya*, *Paeonia* stb. elosztását és ültetését folytatjuk. A virágágyások tisztán és puhan tartására nagy gondot kell fordítani. Az utak tisztán és jó állapotban tartandók. A gyepek szélei élesen levágandók és ha a fű annyira megnőtt, hogy azt kaszálni lehet, végeztessük a rózsák és diszcsériék szemzése alvó szemre végeztetik.

Méhészet. Ezen hóban a mézhordás vége felé közeledik és így már — úgy szólván — tisztába lehetünk, hogy körül-belül mennyi az eladó készletünk és hogy állunk jövőre nézve méhészetünkkel.

E hó közepe táján vizsgáljuk meg méhcsaládainkat, hogy nem anyátlanok-e? Ezt pedig úgy tudhatjuk meg, ha szép napfényes időben a lép közé tekintünk és ott még nagyocská foltookban — és nem szétszórtnak — munkás méh-fiasítást találunk; továbbá ha a heréket a dolgozók kezdik leszorítani a polczra és elég szorgalmasan jönnek-mennek: akkor nincs baj. Ellenkező esetben segitenünk kell, még pedig úgy, hogy a meganyátlanodottakat más családhoz adjuk; vagy ha ez még elég fiatal és gazdag: egy másik gyengébb, de élénk anyás családot adunk hozzá. Ez az egyszerű vesszőkaptároknál átdobolás által — e hó végén — történik, úgy például, hogy az átdobolandó kast szarvára állítjuk és a másikat szájjal reabőrítjük, egy hosszú tányértörőfélével jól bekötjük és így az alsót óvatos kopácsolással feldoboljuk. Előlegesen pedig a felső kas népét friss édes tejjel befecskendezzük, melyet közösen felnyalván, még csak észre sem veszik egyesítésüket. (Utórajaink egyesítését is nagyon czélszerűen lehet éjjeli megpreczelés által eszközölnünk; soha egy ilyen eset sem maradt siker nélkül, pedig nem fogatott ki egyik vagy másik a királynék közül.)

A rabló méhek jelentkezni kezdvén, gondunk legyen, hogy azok ne károsíthatassanak; tapasszuk be tehát jól kereken a kast és a röplynkat vegyük lehetőleg kicsire.

Erdészet. A fő használat körül csekély a teendő; a mellékhasználat a legeltetésre és fűszedésre szorítkozik; egyáltalában a többi teendő is majdnem ugyanaz, mint e juliushavi. **Vadászat.** E hó második felében veszi kezdetét az általános vadászati engedély.

A tagosítás és birtokrendezésről. *)

Mélyen tisztelt Értekezlet! Méltóságos Elnök úr!

Miután az egyleti elnökség meghívása által azon meg-tisztelő és kiváló szerencsében részesíttetem, hogy ezen ma-gánjellegű értekezletben részt vehetek: az erdélyrészi birtokren-dezésről, különös tekintettel a jelen körülményekre, bár rövi-den, a következőkben terjesztem elő szerény egyéni nézetemet.

Nem csodálkozom, hogy az erdélyrészi gazdasági egyeslet e tárggyal foglalkozik és jelen értekezleten is tanácskozá s tárggyává tette, mert úgy politikai, valamint kereskedelmi és gyáripari helyzetünk, életünk fenntartására s lehető működésünk biztosítására, — mondhatni, csakis ez egyetlen gazdálkodási tért hagyta fenn számunkra.

Ezen helyzet okozta, hogy hazarészünk felvilágosodott főurai, tekintélyesebb és vagyonosabb birtokosai, átlátva ezen ügynek nagy fontosságát, a forradalmi idők lezajlása után, már az ötvenes évek vége felé tömegesen megindították a tagosítá sokat. De az akkor megindított tagosítások oly nagy áldo-zatokat igényeltek nagyobb birtokosainktól, hogy az eredményt tekintve — a tagosítás martyrainak nevezhetni őket; mert nem-csak azon áldozatokkal kellett megküzdeniök, melyeket a ta-gosítást ellenzők kibékítésére meghozniok kellett, hanem több-ször a népnek bosszuálló gyűlöletével is szembe kellett mago-ka tenniök, mely pedig azon időben oly nagy volt, hogy a ha-tósággal is dacoltak és néhány esetben véres összeütközést is idéztek elő.

Nem czéлом az egész ügyet embriójától a jelen időig részletesen elősorolni, csak azért említettem meg, hogy egy kis képét nyújtsam az akkori állapotoknak a mostaniakkal való összehasonlításért.

A tagosításnak ez erdélyi részekben való lendülete, mint előbb is megjegyzém, az ötvenes évek végén, tehát ezelőtt har-mincz évvel kezdődött és ha az ezen idő alatt lefolyt ügyeket, hozott törvényeket és rendeleteket valaki akár szakszerűleg, akár csak érdeklőleg figyelembe veszi, azoknak folyamáról és fejlődéséről magának egy tiszta képet alkot; — lehetetlen meg nem győződnie arról, hogy a tagosítási ügy, úgy a nép megbá-rátkozásában, valamint a megalkotott törvények, rendeletekben és kivitelben rendkívüli fejlődést tanusított.

Különösen némely vidéken és kivált ott, a hol sem erő-szak, sem gondatlan eljárás által a kisebb birtokosok nem ká-rosíttattak, hanem gazdasági igényeik, szokásaik és a helyi viszonyok kellő figyelemben részesíttettek, — annyira megbará-tkoztak a tagosítás eszméjével, hogy a népnek értelmesebb ré-sze óhajta s azt lehetőleg elősegíti; hol aztán csakis azok ré-széről tapasztalható leginkább békétlenség és ellenállás, kik a rendezetlen birtokviszonyokból (bár jogtalanul is) hasznot húz-tak, előnyt élveztek és a rendezett birtokviszonyok által azon előnytől elűttenek. Saját tapasztalatomból állíthatom, hogy egyik olyan vidéken, hol a legelső tagosítás, illetőleg birtok-rende-zés csak most történt meg; miután az a helyi érdekek,

*) Előadta szerző a lapunk múlt számában ismertetett magán-jellegű értekezleten. Szerk.

igények és gazdasági viszonyoknak megfelelőleg hajtattott végre, oly megnyugvást idézett elő, hogy néhány értelmes földész még a törvényhozókat is áldotta, kik ezen üdvös cél elérésére törvényt alkottak.

Nem tagadhatni, sőt bizton állíthatni, hogy nincs tagosítás vagy birtokrendezés, a hol a véletlenség, helyi körülmények és esetleg szakszerűtlen kezelés a maga áldozatát meg ne hozná s ne lenne egyes, sőt akárhányszor több is, a ki úgy szólva a célnak áldozatul esik; de történet-e átalakulás, akár vallási, akár politikai vagy társadalmi téren, hol a cél és eredmény nagyságához mért áldozatok ne borították volna a küzdőtér?

Nem várható és el nem érhető, hogy a birtokrendezés is meg ne hozza esetleges áldozatait; de tekintve az általános érdeket, tekintve világt és a birtok tisztaságát biztosító okmányok hiányát és tekintve legkivált a gazdálkodásnak csak ezen úton elérhető intensitását, nem szabad még az esetleges áldozatoktól is visszariadni; mert a fennálló törvényekkel, ha azokat kellő óvatossággal alkalmazzuk és a kivételnél mindenki érdekét saját érdekünkkel azonosnak tekintjük, lehetetlen a csalódást minimumra nem redukálni.

Ugyanezért bátran elmondhatom, hogy Erdélyben ritka hely és még ritkább vidék, a hol a tagosítást az összes birtokosokra nézve abszolút értelemben lehessen alkalmazni s ugyan azért szükségesnek tartom még csak az elnevezésnél is a tagosítás kifejezés helyett „birtokrendezés“ elnevezést használni. Ezt annyival szükségesebbnek találom, mert ezen elnevezés egymagában fölvilágosítja azon ellenzőket, a kik birtokuknak összesítését, részint elemi csapásoktól való féltükben, részint gazdasági gyakorlati életük, részint pedig régi megszokott földjeiktől való megválás fájdalomával tulságosan ellenzik; ezen elnevezés — hozzá járulva még jóakaratu felvilágosítás — bizonyára megnyerendi a birtokrendezés eszméjének azokat is, kik a tagosítási elvnek határozott ellenségei.

Fölösleges a birtokrendezés előnyeiről, szükségességéről a t. értekezlet előtt tovább szólanom, mivel ezen értekezletnek minden egyes tagja a műveltség oly magas fokán és a gazdasági tapasztalatok oly magaslatán áll, hogy gyöngye erőm bármily irányban is tanácsot adni, vagy csak javaslatot is tenni elégtelen; de mégis szükségesnek tartom ajánlani azt, hogy ezen értekezlet oda hasson, hogy az oly vidékeken, hol eddig a tagosításnak határozott ellenségei voltak és a birtokrendezésnek is igen ritka töredékével találkozunk, fölvilágosítsanak az illetők a birtokrendezésnek nem csak előnyös voltáról, de gazdálkodásunkra nézve határozottan szükséges életfeltételéről és különösen azon körülményről, hogy a fennálló törvények ezen rendezésre nézve megengedik, hogy azt úgy hajtsák, illetőleg hajtassák végre, a mint azt gazdálkodási igényük, szokásaik és legkivált a helyi viszonyok megengedik vagy parancsolják.

Köztudomású dolog és azt hiszem nem tévedek, ha állítom, hogy mi erdélyrészi lakosok, gyáriparunk hiánya s a gabnatermésünknek elégtelenségéből származó kivitel csekélységéért és leginkább a munkadíjnak a termés árához való arányta-

lanságáért, első sorban az állattenyésztésre vagyunk utalva. Ugyanezért nem mulasztatom el a t. értekezlet figyelmét arra is felhívni, hogy mindenütt, hol teheti, befolyásával vagy tanácsával oda hasson, hogy birtokrendezések alkalmával a kisebb birtokosok — ha van — a birtokaránylagos részesedéssel szükséges legelőt tartsák fenn; ha esetleg nincs — sajátjukból mindenki részéről szükségletéhez miért területű közös legelőt alakítsanak. Ezt a marhatenyésztés egyik nélkülözhetlen feltételének tartom, mert saját tapasztalatomból tudom azt, hogy csak ott láttam nagymenyiségű marhaállományt, hol az illetők vagy a saját határukon, vagy legalább közelben kibérelhető terjedelmes legelővel bírnak.

Ugyanezt mondom a téli takarmányt illetőleg is: hol a népnek tömegesen rétje vagy szénafüve van, azt aránylagos fölosztással fenn kell tartani, mert azon szegény közigazda, a ki bár azon ideig is, míg szántójából természetes kaszálót állíthat elő, vagy pedig az előtte szokatlan mesterséges takarmány termesztését elsajátítja, a takarmány pénzen vétele által marháiból kifogy s gazdasági tönkremenésnek néz elébe. —

A szántóra nézve mely eljárás legyen követendő? arra konkrét nyilatkozatot nem teszek, mert az mindig a helyi viszonyoktól és szokásoktól függ és magam is azt másodrendű kérdésnek tartom, hogy az illető kis birtokosok szántójukat forduló s tagos rendszerrel akarják-e kezelni? miután a rendezést illetőleg a birtokosokat a fennálló törvények sem korlátozzák.

Ha ilyen irányban és ily felvilágosításokkal lépünk fel, sőt még azon hozzáadással, hogy az egyes határokon esetleg létező és más földterülettel semmiképp sem azonosítható térhelyet, egymagában külön is rendezhetni, — kikapva mindenki az azon helyen birt területét: lehetetlen, hogy az eddig a birtokrendezéstől khinai falakkal elválasztott vidékeken is az értelmesebb részből proselytákat szerezni s a székely és szász vidékeken oly gyéren mutatkozó tagosítást — birtokrendezést — nagyobb mérvben elősegíteni ne lehessen! —

Nem tudok a tisztelt értekezlet elébe a birtokrendezéseknek számáról és kiterjedéséről statistikai adatokat előterjeszteni; de ha az elkülönítési és arányosítási ügyeket leszámítjuk, bizton merem állítani, hogy az erdélyi részek alig egy harmadában van a birtokrendezés végre hajtva s így tehát még két harmad része csak a reménnyel kecselgetheti magát. Ha még hozzávesszük azt, hogy ezen egy harmad résznek végrehajtására harmincz évi időszak szükségeltett, a hátralékos két harmadra a mostani birói és mérnöki munkaerőt számítva, hatvan év, azaz egy egész emberi életkor szükségeltetnék! —

Sok minden befoly ezen ügynek ily lassu haladására nézve s ha ez irányban az intéző körök részéről semmi intézkedés nem fog tétetni, a más iparágakat is sujtó nyomor e téren még kétszerte érezhetőbb lesz és viszszahatást fog szülni.

Igen sok részből a tagosítás és birtokrendezés lassu előhaladásának a létező törvényeket, az eljárás és mérnöki munkálatok költséges voltát tartják akadályául és e miatt igen gyakran keserves kifakadások hallhatók.

Ezen panasznak csak annyiban van alapja, mennyiben a

törvényt és kibocsátott utasítást utórendeletekkel kiforgatva, a birtokosságot igen sujtó körülmények közé sodorták; mert a törvény magában véve, — ha az abban mutatkozó kisebb hiányok javítottak, — elég jó és az eddigiekkel összehasonlítva, az eljárás is igen megkönnyített és gyorsított. A mi pedig a munkás rész: a mérnöki munka drágasága elleni panaszt illeti; azt a sok nehézség, különösen a határ fekvése, részletessége, a hiányos és igen sok helyt silány telekkönyvekkel azonosítás nehézsége és több efféle körülmények okozzák, s ha ezen téren akarnak megtakarítást eszközölni, aligha úgy nem járnának, mint a törvényszékek napdíjasainak illetékéből megtakarítani szándékolt összeggel. —

Hogy a mostani törvény életbeléptetése alkalmával mily rohamosan indultak meg a birtokrendezések, eléggé tanúsítják az illetékes lapok hasábjain megjelent hirdetések. De mi volt ennek oka? Nem más, mint a törvénynek jósága s különösen az 1880-ik évi XLV. t.-cz 33. §-ának világos és határozott azon kifejezése: „Az előirányzott, valamint a végleg megállapított költségek a pénzügyi közegek által, a földadóval együtt az arra nézve fennálló szabályok szerint nyolcz év alatt hajtának be; a behajtott összegek kifizetésének ideje és módja s az ezek alapján adható előlegezések és köthető hitelműveletek feltételei, rendeleti uton fognak szabályoztatni.“

Ezen biztosítás idézte leginkább elő a tömeges birtokrendezés megindítását, mert ugy a kevésbbé vagyonos közép-birtokosság, valamint a kisebb birtokosoknak is 8 évi költség törlesztés és a terménnyiségnek a törvény 6 ik és a szabályrendelet 32-ik §-ában meghatározott $\frac{1}{4}$ része és az ahhoz számítandó köz- és árva-vagyonok, távollévők stb. birtokainak hozzáadása által majdnem egyértelművé válván a kényszertagosítással, elég biztosítékot nyújtottak céljuk elérésére.

Szabályoztattak is a költség előlegezések és az igazságügyi miniszter úr ő nagyméltósága még a renDELETEZ csatolt A) alatti szerződési minta 3-dik pontja alatt a szerződésben kitenni rendeli, hogy az esedékessé vált díjakat a törvényszék részéről kiadandó utalvány alapján az esedékesség idejétől számítva legkésőbb 14 nap alatt az illető adóhivatal kifizetni köteles. Egy ilyen törvényel és renDELETEZ szemben igen természetesen mindeaki igyekezett a birtokrendezés jótéteményében részesülni s tömegesen folyamodtak a tagosítás keresztfelvételé iránt, mert a miniszteri renDELETEZ 95. §-a arra nézve is biztosítást nyújt, hogy az előlegezett költségek, melyeket a tagosítást kérő fél köteles előlegezni, vissza fognak nekik térítettetni az előirányzat jóváhagyása után és csakis az öt 8 év alatt évente terhelő költség lesz általa fizetendő. Ugy de mi történt? Sem az állami adópénztárból előlegezések nem teljesítettek, sem ezen bajon hitelművelet által nem segítettek, sőt a magas pénzügyminiszterium egy körrendeletében adóhivatali közegeinek szorosán meghagyta, hogy csak annyi pénzt fizethetnek ki, mennyi az illető birtokrendezési alapon van és ha esetleg a kir. törvényszékek több pénzt utalványoznának ezen összegnél, tegyenek az illető törvényszékhez jelentést. Ugyanezen értelemben bocsátott ki körrendeletet az összes törvényhatóságokhoz a magas igazságügyi miniszterium is, hogy: bárminő tagosítási ügyben a

törvényszék csak annyi pénzt utalhat ki, a mennyi az illető birtokrendezési alapon az adóhivataloknál begyűlve van.

Már az ilyen intézkedés egymagában elegendő arra, hogy a tagosítás előhaladását megbénítsa, mert csakugyan igen nehéz bárki részéről is a tagosítással járó nagymérvű költségeket minden kamat nélkül előlegezni, jóllehet maga a tőke az utasítás 99. §-a (törvény 35. §-a) alapján eléggé biztosítva van.

De hol vannak azok a vagyonos és nagybirtokosok, kik egy ily áldozatra képesek és hajlandók lennének, mert azok kik ezt tehetnék, vagy hajlandók lennének tenni, vagy kiknél a birtokrendezéssel nyerhető előny az előlegezett összeg kamataival aránylagos lenne, azok birtokukat majdnem mind rendezték és leginkább csak az oly községek maradtak rendezetlenül, hol a törvény által eddig kívánt terménnyiséget kimutatni nem tudták, vagy pedig a melyek ily áldozathozatalra elég vagyonnal nem rendelkeztek. Ilyenek a közép- és kisbirtokosok; — pedig ezek vannak országrészünkben legtöbben — s e miatt maradt Erdély $\frac{2}{3}$ -da rendezetlen. E birtokosokon segíteni lehetett a törvényhozás inteniójában, midőn azon intézkedést tette, hogy a költségekre nézve állami előlegezést vagy hitelműveletet szab meg a 33. §. szerint és épen az ilyen községeket és birtokosokat sujtják az előbb említett utórendeletek a legérzékenyebben.

De nagyon visszas dolog különben is egy ilyen kamat nélküli előlegezés akkor, midőn az állam sem nem előlegez, sem hitelművelet által a birtokosságon nem segít, mégis minden egyes birtokostól pontatlanság esetében késedelmi kamatot vesz be; sőt az illető adóközegek a behajtást kellő szigorral nem teljesítvén és a birtokrendezési költségek felhajtását csak másodrendű teendőnek tekintvén, annak lefizetését nem szorgalmazzák; miből folyólag nagyobb időközzel már ezen kamathátralék is a fizetőkre nézve súlyos teherré válik, míg végre az állam javára felhajtják.

Ez t. értekezlet a legnagyobb és mondhatni a tagosítások sikeres és gyors lebonyolításának egyedüli akadály, mert a hol ez nem képez akadályt — az esetleges itélethozatal és fellebezéseket is bele számítva — állag véve minden birtokrendezést három év folyama alatt bizton végre lehet hajtani.

Nem mulaszthatom el a t. értekezlet figyelmét még azon körülményre is föl hívni, hogy a működő mérnökkel szerződést az utasítás 48. §-a az érdekelt birtokosok, egyenletlenség esetében pedig a kir. törvényszék jogkörébe határozza, de egyetértés esetében is, törvényszéki jóváhagyást köt ki s daczára ennek 1881. jul. 7-én egy körrendeletet bocsátott ki az igazságügyi miniszter ő nagyméltósága, melyben felhívja a törvényszékeket, hogy a 48. §. által adott jogot, t. i. a szerződés jóváhagyását csak a költség előirányzatnak általa leendő jóváhagyása után teljesítse.

Ezen renDELETEZnek következménye hasonlóan rendkívül hátrányossá lett az ügy előhaladására nézve, mert megtörtént, hogy egyes mérnöki szerződéseket drágának találván, — a miniszterium a költség előirányzatot nem hagyta jóvá s utasította a törvényszéket, hogy a birtokosságot olcsóbb mérnök felvételére hívja föl. Kérdem a t. értekezlettől, ezen eljárás a gazda-

közönségre nézve mily hasznot nyújt? S vajjon azon különbözet, a mely egy 3—4000 holdas határnál holdanként 5—10 kr olcsitást tehet ki és e szerint 150—300 frt megtakarítást eszközöl, arányban áll-e az ez által előidézett 1—2 évi idővesztességgel és gazdasági pangással?

Többször megtörtént az is, hogy az ilyen felterjesztett költségeloirányzat és ebből kifolyólag a mérnöki szerződés jóváhagyása is egy-két évi késedelemmel intéztetett el és ezen idő alatt az egész ügy pihent, a gazdaközönség kipótolhatlan kárára, veszteségére.

Nem tekintem nézetem szerint jogosnak azon tulságos gondoskodását is a magas miniszteriumnak a szerződő felekkel szemben, hogy a kölcsönösen megállapított szerződést elvesse, vagy bármikép is módosítsa; különösen akkor, midőn ezen szerződés jóváhagyása vissza nem vont szabályrendelet által a kir. törvényszékeket illeti s a ministerium még a költségek hordozásához előlegezésekkel sem járul.

Ezen két körülményt tartom t. értekezlet a tagosítás legnagyobb nyomorának és különösen az első pont alattit, t. i. a költségeknek vagy állami előlegezés vagy hitelműveletek általi eszközzésének hiányát, mely utóbbi ha már az állam nem előlegez, a törvénynek 99. §-ával nyújtott biztosítása által bárminő pénzintézetrel könnyen eszközölhető lenne.

Vannak ugyan még a fennálló szabályrendeleteknek igen sok hiányai s vannak oly tételei is, a melyeket különböző bírák különbözőképen magyaráznak és melyek az összhangzó eljárást igen megnehezítik; de ezeknek elősorolása nemcsak hogy a t. értekezletnek igen sok idejét venné el és figyelmüket kifárasztaná; de vannak azok között olyan kérdések, jogi tételek is, melyeknek elbírálására másokat tartok illetékeseknek és azért azoknak bírálgatásába nem is bocsátkozom.

Az eddig elősoroltakból és talán hosszadalmasan tárgyal-
takból, bárha azok hiányainak csekély százalékára terjeszkedtem ki, hitem szerint a legradikálisabb két bajnak elég hű képét nyújtottam, befejezésül még a következő javaslattal zárom be előterjesztésemet.

1.) Törekedjék a t. értekezlet arra, hogy a gazdasági-egylet magáóvá téve az ügyet, a költségek előlegezésére, vagy állami segílyt nyerjen, vagy az 1880-ik XLV-ik t.-cz. 35. §-nak biztosítása mellett valamely hitelművelet által segítsen.

2.) Befolyásával lehetőleg vigye ki, hogy a nmlgu igazságügyminiszterium az 1881. jul. 27-én 2478. J. M. E. sz. alatti rendeletét tegye hatályon kívül, és engedje meg, hogy az illető törvényszékek a birtokosok és mérnök között létre jött szerződést belybe hagyva a mérnököt munkálatába azonnal bevezethessék; — és végre

3.) Befolyása által hasson oda, hogy az új igazságügy-miniszter ur ó nagyméltósága, a még elődje által nyert felhatalmazásnál fogva, a 6 év lefolyása alatt nyert tapasztalatok alapján, az ezen ügygyel foglalkozó kiválóbb egyének észrevételeinek s tapasztalatainak meghallgatása után, a fennálló szabályrendeletek hiányait rendeleti uton pótolja.

Ezzel be is fejezem előterjesztésemet és ha a tisztelt értekezlet közreműködését bármely siker koronázza, áldani fogom

végzetemet, hogy bár parányi részben is a birtokrendezési ügy javítására közreműködhettem, melynek évtizedeken át egyszerű napszámosa voltam és vagyok. —

Kolozsvár.

Malom Zsigmond.

Az olasz perje, mint a luczerna pótszere.

Oly talajokban, melyekben a here és luczerna nem diszlik, a herehiányt igen előnyösen lehet olasz-perjének őszi vetésével pótolni. Az olasz-perje nemcsak más takarmány-növényekkel vethető, hanem egyedül, tisztán elvetve is számos nagy előnnyel bír. Ez előnyöket a következőkben lehet felsorolni;

1. Gyorsan nő, úgy, hogy jó művelés mellett a nyár folyamában 3—4-szer is lehet kaszálni.

2. Nagy tápértéke van, melynélfogva úgy tej, mint husztermelésre egyike a legkiválóbb füveinknek.

3. Csekélyebb talajjal is megelégszik, ha az jó erőben van és jól műveltetik.

4. Szárazság, még pedig tartós szárazság ellen aránylag érzéktelen.

A vetést legjobb augusztusban, vagy szeptember első felében vagy pedig lehetőleg kora tavasszal eszközölni. A vetésnek — mint minden fü- és herefajtánál — sürűnek kell lenni. Nagy hiba volna a magvakkal takarékoskodni.

Ősszel elvetve, az olaszperje rendesen igen jól áttelel, mert míg magot nem terem, a fagy és a téli időjárás változásai iránt nem igen érzékeny. Tavasszal — márcziustól május elejéig — elvetve két kaszálást ad. A termést jelentékenyen lehet emelni az által, hogy minden kaszálás után trágyával megöntözzük a vetést. De különösen ott ajánlatos, hol a perjét zöld takarmányozásra használják.

Egy német gazda az olasz perjére vonatkozólag a következőket írja: Az újabb időben ajánlott takarmány növények között a nagyban eszközölt kísérletek tanúsága szerint az olaszperje érdemi meg a legelső helyet. Alkalmos talajon és helyes művelés mellett majdnem hihetetlen mennyiségű kütünően tápláló takarmányt ad ez lovak, szarvasmarkák és juhok számára. E takarmány különös elterjedtségnek örvend Angliában, hol majdnem hihetetlen nagy termései vannak.

Az olasz-perje termelésére a legkülönbözőbb talajnemek alkalmasak. Nem alkalmas a nagyon nehéz agyag- és a könnyű homok-fövény- és mésztalaj. Termelésre legalkalmasabb a következő vetés forgó: 1. kapás-növény, 2. téli-buza, 3. olaszperje, 4. ugyanez, 5. zab. Lehet különben egyszerűen kapás növényekkel felváltva is termelni.

A talaj a perjemagnak elvetése előtt gondosan kitisztítandó és meglazítandó. Egy holdra 27 kilo magot kell vetni. A talaj lazítását oly időben kell végezni, hogy a vetés idejére már leülepedjen. Minden kaszálás után a talajt haladéktalanul bőven meg kell trágyázni guanoval, salétrommal, composztal vagy más gyorsan ható trágyával és közvetlenül ezután trágyalével megöntözni.

Ezek alapján az olasz-perjét bátran ajánlhatom gazdátársaim figyelmébe.

(B. G.)

A friss szilva elrakása.

Friss szilvát akként lehet karácsonig vagy még tovább eltartani, ha mindenekelőtt jól zárható üveg- vagy cserépfazékkal rendelkezünk. Az edénybe meggylevelet rakunk, oly sűrűen, hogy a szilva az edény mázához ne érjen. A túl nem érett szilvát szárastól szedjük le közvetlenül a fáról és rétegesen berakjuk, úgy azonban, hogy minden szilva között egy levél foglaljon helyet. Ha az első réteggel elkészültünk, ismét meggylevelet rakunk és úgy tovább, míg az edény megtelt, melyet azután egy darab vászonnal bekötünk és 1·3—1·6 meter mélyen a földbe elásunk. Karácsonkor vagy a farsangon az edényt napfényre hozva, jól konzervált szilvát fogunk abban találni. Az eljárás oly egyszerű és olcsó, hogy annak megkísértése csakugyan érdemes. —

A gyomok legsikeresebb kiirtási módja a gabnaföldeken.

A gabna között tenyésző gyomokból rendszeren még a gabonák megérése előtt kipereg a mag, mivel azok legtöbbje korábban érik a gabonáknál. Ha tehát aratás után a tarló fel lesz szántva, a gyommagvakból csupán azok kelnek ki, a melyek nem igen mélyre kerültek; a mélyebben föld alá kerültek pedig a talajban maradnak és miután azok csiraképességüket több éven keresztül megtartják; egy második, harmadik, vagy későbbi szántás után kelnek ki s gyomosítják el folyvást évről évre a földet. Ennek csak egy módja van biztosan elejét venni: aratás után azonnal erősen fel kell fogasolni a tarlót hosszában, keresztben, a mi által elő a földtakarót és levegőt kapnak arra, hogy kikeljenek, mire ha csak egy kevésse jobb harmat jár is, a föld mihamar kiszárad, a mikor azután bevárva azt, hogy minél teljesebben kifejlődjenek a kikelt gyommagvak, pár napi legeltetés után, le kell jól szántani az egész földet. Ezáltal néhány napra jó legelőt kap a marha, a föld egy kevés zöld trágyát, s a gyommagvak kipusztulva, földünk tiszta lesz. Ajánljuk minél szélesebb körben való követésre ez eljárást.

(F. G.)

A mézbor készítéséről.

Kiváló jó mézbort készíthetünk a következő eljárás szerint: 10 kiló pergetett mézhez öntsünk 15 liter friss, tiszta folyó-, avagy lehetőleg jó iható kútvizet. Ugy a méz, mint a higitásul használt víz tisztasága befolyásolja a készítendő bor tisztaságát is. A vízzel higitott mézet fényesre surolt réz-, vagy jól mázozott uj vasedényben, lassu tüzen főzzük. A forrás beálltáig jó ha többször megkeverjük, hogy a méz és víz lehető tökéletesen vegyüljen, a fővés tartama alatt azonban csendesesen hagyjuk s a felszínre kerülő habot szorgalmasan leszedjük egy tömött habozó szita segítségével. Miután több habot nem ad föl a forrásban levő anyag, a mi bekövetkezik 1 1/2 vagy 2 órai főzés után, a tüzről levesszük az edényt és tartalmát hűlni hagyjuk. Kihűlés után kiveszünk abból mintegy két liternyit, azt felöntjük öt liter jól megért szederjre (közönséges földi szederj), azzal jól összegyurjuk, míg tésztaszerű állomány válik belőle s azután a szederet az üstben levő folyadékhoz adván, azzal jól összekeverjük

és az egészet szüretlen állapotban tiszta boros hordóba vagy üvegbe öntjük és erjedés végett pinczébe helyezzük, mely minél melegebb, annál tökéletesebb lesz az erjedés. Megjegyzendő, hogy a rohamos erjedés tartama alatt az edényt nem szabad erősen bedugaszolni; hagynunk kell annyi nyílást a dugón, hol a hordóban kifejlődő gázok kiszabaduljanak, különben az edényt szétrepeszthetnék. Hat-nyolcz hét lefolyása alatt az előforráson keresztülment bort lefejtjük más edénybe. Az aljat is megsűrűhetjük filcz- vagy flanell tölcésén.

Mielőtt a lefejtett bort más edénybe töltenők, azt előbb a rendes szokás szerint kéneznünk kell, de ne várjuk, míg a kénfüst leülepedik, hanem a kén elégeése után azonnal meg kell töltenünk az edényt, melybe azonban megelőzőleg annyi porrá tört tiszta borkövet kell tennünk, hogy minden liter borra egy fél deka jusson; akkor az edényt jól bedugjuk és csöndesen hagyjuk, míg az utóforrás is megtörténik; mi alatt minden három héten egyszer jó ó-borral feltöltjük a mutatkozó hiányt. Az ezen eljárás szerint készült setétvörös mézbor nemcsak igen kellemes ízű, de elegendő szesztartalma is van. A ki erősebb bort akar készíteni, minden kiló mézre csak egy liter vizet öntsön; mert szabály, hogy minél több a cukortartalom, annál nagyobb leend a bor szesztartalma is. (M. K.)

A szobai legyek irtása.

A szobában olyannyira alkalmatlan legyek biztos és könnyű kiirtása oly problema, melynek gyökeres megoldása még eddig nem sikerült. Mivel a baj általános, annak elhárítására már számtalan mindenféle módot javasoltak és kísérletet meg, de még egyre ajánlanak újakat, mi annak a jele, hogy az eddigi módok nem valami nagy eredményt mutattak fel. Legtöbbjük hatástalan, sok mód pedig más szempontokból nem alkalmazható. Az utóbbiak közé tartoznak mindazon anyagok, melyek az emberekre vagy más állatokra nézve igen mérges hatásúak. Ilyenek pl. a különféle légyapírok. Ezeket, eltekintve attól, hogy hatásuk a legyekre nézve igen sok esetben bizonytalan, már csak azért sem lehet ajánlani, mivel tudjuk, hogy az ily megmérgezett legyek nem hullanak el azonnal, hanem könnyen beleesnek ételbe, italba s így a mellett, hogy undorító, még veszélyesekké is válhatnak. Legjobbnak bizonyultak még eddig az üvegből készült légyfogók, a melyeket minden üvegesnél olcsón lehet kapni s melyekbe cukrot és szeszt szoktak tenni. E mechanikus eszközön kívül a gyógyszerárban kapható porrá tört quassia-fa (lignum quassiae) az, a mely jól és gyorsan hat és ezenfelül a rovarokon kívül más lényeknek nem ártalmas. Ezt vagy úgy használjuk, hogy a faport egy lapos tányérban cukros vízzel vagy tejjel leöntjük és időnként pótoljuk az elpárolgott folyadékot, vagy pedig következőleg készítjük azt el: 66 gram quassiafát és 33 gr. tört borsót 0·5 liter vízben felényire befőzzük és 16 gr. szirupot teszünk hozzá, esetleg még spirituszt is és ezt lapos tányérra töltjük, a melyre előzetesen egy iv vastag itatóspapírt terítettünk. A zöld borostyánolaj egy tányérra töltve szintén jó szolgálatot tesz, valamint a helyiség kifüstölése parázsra hintett száraz töklével. Határozottan kárhöz-
tatandó azonban a lépes vagy enyves vesszők alkalmazása, mely

nemcsak, hogy állatkinzással jár, de undorító látvány is. Végül megjegyezzük, hogy Szilézia sok vidékén a parasztok nagyon egyszerű módon tartják tisztán szobáikat a legyektől, azáltal hogy egy vagy két szelid vörösbegyét tartanak, melyek a legyeket feleszik.

(F. É.)

A kolozs-monostori gazd. tanintézet zárünnepélye.

A gazd. tanintézet zárünnepélye július 25-én tartatott meg. Igazgató Vörös Sándor üdvözlőlvén a megjelenteket, egy csinos beszéddel vázolja a lefolyt év történetét, melyből röviden kiemeljük az alábbiakat.

Szomoru napokat élünk most, a világ-verseny nyomasztó hatása jövedelmünket apasztotta, földeink nem adják azt a jövedelmet mit adtak még csak ezelőtt egy pár évvel is. Önként az a kérdés merül fel, hogy elég háladatos-e ezen pálya most a tanulmányra? Ha jelenleg kevésbe is az, de miután a mezei gazdaság az állami életben létalapnak megmarad; e pálya az ő fontosságából mitsem veszített és a helyes czélszerű munkát és tanulmányt mindég meghálálja. Az igaz, hogy a viszonyok most megnehezedtek, de annál több ok van a tudományos képzettség megszerzésére, mert ma már a gazdának nemcsak a termelés természeti tényezőit kell alaposan ismernie, hanem az üzleti, a közgazdasági, sőt mondhatjuk, a világgazdasági tényezőkkel is kell számolnia és így a gazdának alaposabb és bővebb ismeretekkel kell magát felszerelnie, mert csak az alapos szak- és széles ismerétkör segítségével küzdhet ki magának sikert.

E bevezetés után áttért a lefolyt év történetének vázolására. Működött a lefolyt tanévben az igazgatóval együtt 5 rendes, 3 rendkívüli, 1 segéd-tanár, az intéző, a főkertész és 1 tansegéd. Beiratkozott a tanévre 110 hallgató, (eddigelé a legmagasabb szám). A hallgatók közül állami ösztöndíjat élvezett 25, egy pedig 150 frt segély-díjat; szabadhelyen volt 25. Örömmel említi meg, hogy a fegyelem az idén is jó volt, a tanári karnak nem kellett ily ügyekben összeülnie.

A meteorológiai észleleteket Réti János tanár ur a szokott tapintatossággal vezette. A vetőmagvizsgáló állomás Dr. Szaniszló Albert tanár ur vezetése mellett 51 vizsgálatot teljesített.

Folytatólag szólt az ifjuság között fennálló egyletekről, megemlítette az olvasó és vitatkozó kört; mely 8 kör- és 6 vitatkozó ülést és 4 felolvasást tartott. Az önkéntes tüzoltó-egylet 54 taggal 3 tüzesetnél volt jelen és a július 3-án tartott zárgyakorlattal befejezte működését. A hallgatóság dalárdája és zenész-társaság ez évben is megfelelt czéljának.

Az intézet gazdaságát Ásványi Lajos intéző ur vezette, Gáspár József segéd ur közreműködése mellett. A lefolyt év nem számítható a kedvezőek közé; részint a fagy, részint a szárazság a terményeket tönkre tette, csupán a zab és tengeri szolgáltatott kielégítő termést. A mostani év azonban az eddigiek szerint a jobbak közé lesz sorolandó, miről a jövő évben lesz bővebben szó. Az állattenyésztést érintve, megjegyzi, hogy az intézetben 54 drbot számláló pinzgau gulya van. A fejési ered-

mény 4 litert tüntet fel (darabonkint) napi átlagul, a borjunak juttatott tejen kívül. A juhászat áll 448 erdélyi fehér raczka (Romaszkan kosokkal javítva), egy pár merinó és 142 cigigaja juhból. Főczél a kedveltségnek örvendő monostori sajt termelése volt, miből 23 mm. állítottatott elő. Egy juhra majdnem 6 kiló sajt esik. A sertésenyésztés kis-jenői mangalicza fajjal üzetik és 144 drból áll. A jól megválasztott kanok és koczák 15 frtjával adatnak el süldő korukban. Az intézet rendelkezik továbbá 34 igás ökörrrel, 2 igás és 1 tiszt fogattal.

Az intézeti kert jó neve Ritter Gusztáv főkertész vezetése mellett fokozatosan nő, a lomb, dísz- és gyümölcsfák iránti kereslet mindinkább nagyobbodik s azokkal úgy közelben, mint távolban teljes elismerést nyertek.

Még a méhészet, selyemtenyésztés, haltenyésztés és az állatkorodáról emlékezett meg röviden s a tanév mult évi működéséről jelentését befejezte. Két pályakérdésre hívta még fel a végzett növendékek figyelmét: „Adassék teljes tervezet egy erdélyrészi középbirtok okszerű berendezéséhez és helyes kezeléséhez.” Pályadíj 200 frt. „Melyek azok a takarmánynövények, a melyeknek termesztése legnagyobb fontossággal bir hazarészünkben. Irassék le azok czélirányos művelése, tekintettel a különböző talajnemekre, vetés-forgókra, a növény táp-igényeire, a vetés, a magtermelés és a szénakészítés különböző módjaira.” Jutalom 100 frt. A pályamunkák beadási határideje 1887. december 31-ke. Mindkét pályadíjt a tanári kar alapította.

Ézután az erdélyi gazd. egylet képviselője Filep István emelt szót, ki rövid buzdító beszéddel nyújtotta át Nagy József és Helmeczy József végzett hallgatóknak, mint legjobb tanulóknak a „gróf Mikó emléke” czimű és „Bors”-féle 100—100 frtos jutalom-díjakat. Végül igazgató Vörös Sándor rövid bucsuszót intézett a végzett hallgatókhoz és az ünnepélyt bezárta.

Egyleti mozgalmak.

Választmányi ülés 1886. július hó 22-én.

Tartatott alelnök Szabó József elnöklete alatt, jelen voltak: Szentgyörgyi Lajos, Filep István, Réti János, Tauffer Ferencz, Tóth Zsigmond, Dr. Szentkirályi Ákos, Sipos Gábor, Bodor Antal, Vörös Sándor, Dr. Hintz György, egyleti pénztárnok és Gamauf Vilmos, egyleti titkár. —

146. A június 10-én tartott választmányi ülés jegyzőkönyve felolvasatván; — a mainak hitelesítésére Filep István, Szentgyörgyi Lajos, és Tóth Zsigmond tagtársak kéretnek fel. Egyszersmint kimondatott, hogy a közelebbi ülés september hóban fog a rendes napon (második csütörtökön) megtartatni; sürgős ügyeket utólagos bejelentés terhe alatt az elnökség fog elintézni.

147. Nagy Lajos tagtárs ávdijas kötelezvényét további 6 évre megújítja — örvendetes tudomásul szolgálván, kötelezvénye a pénztárhoz tétetik át.

148—150. Gámán nyomda számlája különféle nyomtatványokról 92 frt 50 kr. értékben; ugyanannak számlái az „Erdélyi Gazda” negyedévi nyomtatásáról 105 frt 60 kr. és félévi expe-

dítiójáról 72 frt 30 kr. értékben — rendben találtatván, utalványozva lettek.

151. E. titkár jelenti, hogy a nagy utczaí szőlő gyepüje több helyt megbomlott és kiigazítandó lesz — a szükséges javításnak lehetőleg jutányos eszközöltetésére a titkári hivatal utasítottatott.

153. E. pénztárnok az 1886. január juniusi félévről kimutatást mutat be, mely szerint az összes bevétel 2602. frt 99 krt, az összes kiadás pedig 2701 frt 34 krt tett és így 98 frt 35 kr. hiányt vitetett át; mely azonban a júliushó 1-én esedékkéssé vált szelvények által fedezetet nyert; — a pénztári jelentés tudomásul szolgál.

154. Egyleti titkár bemutatja a Kolozsvárt az erdélyi gazdasági egylet helyiségében tartott magánjellegű közgazdasági értekezlet jegyzőkönyvét és előadja ennek II 8.) alatti határozatát, mely szerint a „modus procedendire nézve már a napirend első érdemleges pontjánál értekezlet egyhangulag kimondja, hogy végrehajtó közegül az erdélyi gazd. egyletet kéri fel, minélfogva jegyzőkönyvét tudomásvétel és tárgyalás végett oda teszi át. Nevezett egylet igazgató választmánya egyszersmint felkéretik, hogy a jegyzőkönyvet a saját határozatainak hozzátámasztásával kinyomatni és a következő egyleteknek, testületeknek és egyeseknek megküldeni sziveskedjék, u. m.

a) az erdélyi szász gazd.-egyletnek,

b) az erdélyrészi megyei gazd.-egyletnek.

c) a kolozsvári s brassói kereskedelmi s iparkamarának,

d) a nagyszebeni, brassói, beszterczei és kolozsvári iparos-egyletnek, végre

e) az összes erdélyrészi országgyűlési képviselőknek.

A most nevezettek egyuttal felkérendők lesznek, hogy a velük közölt határozatokból azokat sziveskedjenek felkarolni s a magas kormánytól külön felterjesztésük és közbenjárásuk által előmozdítani, melyek — az ügyek természeté szerint — illetékes szakmakörükbe tartoznak. —

Igazgató választmánya a legnagyobb örömmel veszi tudomásul az értekezletnek zajtalan és buzgó közreműködését hazarészünk közgazdasági felvirágzásának érdekében és a maga részéről is köszönetet mond a Nagy-Szebenből megjelent uraknak, kik az értekezlet szellemi gazdagításán kívül még tetemes anyagi áldozatot is hoztak. Az értekezlet határozatai felolvastatván és az azokat megelőző referáda által indokoltaknak találtatván, igazgató választmánya a maga részéről a következőkben állapodik meg:

I. Határozatok a román vámháboru kérdését illetőleg:

1) Az erdélyrészi határszéli ipar részére a nyers gyapjunak Bulgáriából és Szerbiából, esetleg Oroszországból; valamint nyers bőrknek Oroszországból a Dunán, azután Orsován, illetve Báziason át per Temesvár, Arad; majd Nagy-Szeben — Brassó — Beszterczére való szállítás céljából tetemes tarifakétség engedélyezendő.

2) E területekről származó kész árunak kivitelére

nézve oly módon is nyújtassék kedvezmény, hogy ugy nevezett gyűjtő kocsikban egész kocsirakományu, különféle exporteureknek különböző árucikkai után az egész kocsirakományra és egységes árura érvényes, még azon kívül is leszállítandó díjtétel számíttassék.

3) Kézdi-Vásárhely, Brassó, Nagy-Szeben és Besztercze városokban létesítendő kiviteli áruraktárak felállítása érdekében az államtól előleges segély lesz kérendő, mely subventiót annak idején a nevezett helyeken alakult kiviteli társulatok lesznek kötelesek visszafizetni. Ezen államsegély, a kivitelképes árucikkra adott előlegképen nyújtandó, hogy az iparosnak egyelőre fogyasztója legyen.

4) Az alakuló kiviteli társulatoknak oda kell törekedniök, hogy Belgrád, Widdin, Semendria, Sistowa, Rustschuk, Nisch, Sofia, Lompalanka, Pirot stb. városokban áruraktárak állíttassanak fel. Míg ez lehetséges, a magas kormány kéressék fel a közös konzulátusok útján már most kipuhatolni és kijelelni a nevezett helyeken azon megbízható czégeket, melyekhez az egyes iparosok fordulhatnának.

5) Hogy azonban a belföldi fogyasztási terület is mindinkább megnyeressék, a hazai közönség, valamint minden köz- és magánhatóság, ugy szintén a vasuti igazgatóságok is felkérendők, hogy szükségleteik fedezése alkalmával főleg a hazai határszéli ipar termékeit használják. E cél elérésére ajánlatos első sorban a fővárosban az erdélyrészi ipartermékekből áruraktárakat létesíteni.

6) Az erdélyrészi határszéli ipar veszélyeztetése folytán felkérendő a magas kormány, hogy a katonaságnak és egyáltalában a jvédőnek lábbeli, bőr és posztóbeli szükségleteit a lehetőségig ezen veszélyeztetett ipari körök termeléséből fedezze. —

II. Határozatok a tagosítás és birtokrendezés ügyében:

1) A költségek előlegezésére a kormány vagy állami segélyt adjon, vagy az 1880-ik XLV-ik t.-cz. 35. §-ának biztosítása mellett valamely hitelművelet által segítsen.

2) A nmlgu igazságügyministerium az 1881. jul. 27-én 2478. J. M. E. sz. alatti rendeletét tegye hatályon kívül és engedje meg, hogy az illető törvényszékek a birtokosok és mérnök között létre jött szerződést helybe hagyva, a mérnököt munkálatába azonnal bévezethessék.

3) Az igazságügyminister ur ő nagyméltósága, a még elődje által nyert felhatalmazásnál fogva, a 6 év lefolyása alatt nyert tapasztalatok alapján, az ezen ügygyel foglalkozó kiválóbb egyének, ugymint tagosító bírák, mérnökök és ügyvédek észrevételeinek s tapasztalatainak meghallgatása után, a fennálló szabályrendeletek hiányait rendeleti uton pótolja.

4) A tagosítás és birtokrendezés előmozdítása a magas kormánytól annál inkább megvárható, mert először fontos állami érdek kívánja azt; továbbá mert az állandó kataster költségeiben ez által lényeges megtakarítás lesz eszközöl-

hető, végre miután az állam zsebébe folyó késedelmi kamatokért semmi viszonyszolgáltat az állam részéről nem adatik.

5) Végre kívánatos, hogy a tagosításnál a felmérési munkálatok hitelesítése, kizárólag állami mérnökök által történjék és e célra a már kinevezett építészeti hivatalfőnökökön kívül első sorban a kultur mérnökök alkalmazása ajánlatik. —

III. Határozatok a hitel- és szövetkezet ügyében:

1) A gazdasági és ipari szövetkezetek létesítése az érdekelt körök kezdeményezésének hagyandó fenn. Minden erőltetés vagy bármily jóakaratu szándéktól vezettet reá tukmálás vagy felülről való beavatkozás kerülendő, miután csak élehetetlen, — mert nem az érdekelttek meggyőződésén nyugvó, — intézményeket hozna létre.

Ellenben a szövetkezetek létrejötte a sajtó, népszerű előadások és hasonló propaganda útján lehetőleg előmozdítandó, valamint a törvényhozás által főleg adómentesítés és kedvezményezés által fejlesztendő.

2) Kiválóan arra kell törekedni, hogy a nagyobb birtokosság számára hitelszövetségek alakuljanak oly módon, hogy egy vagy több megye földbirtokosai hitelegylettekké alakulnak, melyek tagjainak egyetemleges jótállásán alapulva, ezeknek jelzáloglevél kölcsönöket nyújtanak és mint önszegélyző egyletek a tiszta jövedelemre nézve, mely egy tartalékalap létesítésére, esetleg — a tagsági osztalékoknak kizárásával — közös termelési célokra fordítatik, adómentességet élveznek. Az ilyen hitelszövetségek által kibocsátott záloglevelek azon képességgel volnának felruházandók, hogy mint árvai letétemények, katonai házassági óvadékok, bánatpénzek stb. elfogadtassanak.

3) A kisbirtokosoknak takaré- és előleg-egyletei, melyek lényegesen azon célból alakulnak, hogy tagjaiknak előleget nyújtsanak és tiszta jövedelmüket — az osztalék kizárásával — a tartalékalap gyarapítására vagy esetleg kereseti és gazdasági szövetkezeteknek alapítására vagy dotálására fordítsák, az általuk kezelt takarékbetétek kamataira, valamint saját tiszta nyereségükre nézve adómentességet élvezzenek. Azon pénzintézetek pedig, melyek ily takaré- és előleg-egyleteknek a kisbirtokosok részére hitelt adnak, az ilyen kölcsönökért kapott kamatokat tiszta jövedelmöknek adó alá eső összegéből levonhassák. Egyáltalában a hitel megolcsítása és a közügy érdekében, mely a dividenda utáni vágynak korlátozását igényli, kívánatos lenne törvényhozás útján oly hitelintézeteket, melyek a tagoknak osztalékot nem adnak, hanem tiszta jövedelmüket kizárólag részint a tartalékalap gyarapítására, részint közhasznú célokra fordítják, a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és társulatok kereseti adójától és esetleg a takarékbetéti kamatától is felmenteni. E szerint az 1883-iki VII. törvényzikk és az 1875-iki XXIV. törvényzikk megfelelő módon megváltoztatandó lenne.

Továbbá a kereskedelmi törvényt (1875-iki törvényzikk) egy novellával kellene kiegészíteni, mely a több közgazdasági szövetkezetből közös ügyek ellátása céljából létrejött szövetséget a kereskedelmi törvénynek a szövetkezettről szóló határozatai alá helyezné.

4) Kisiparosok oly termelési szövetkezetének, mely közös műhelyben és közös számlára gyakorolja a termelést az 1881-iki XLIV-iki törvényzikk adómentessége törvényhozási novella útján adandó meg.

A kormány felkérendő, hogy ily iparos termelési szövetkezeteket szakiskolák felállításánál anyagi, e célra szánt állami segélyezéssel támogassa; valamint arra is, hogy az osztrák-magyar bank igazgatóságára gyakorolt befolyását az iránt érvényesítse, hogy ily szövetkezeteknek, mint bejegyzett cégeknek az összes szövetkezeti tagoknak egyetemesjótállása mellett a bank rendes leszámítolási kamatlába mellett kielégítő hitel nyujtassék. —

IV. Határozatok a közlekedés, tarifakérdés és vizszabályozás ügyében:

1) Egy határszéli körvasutnak Szász-Régen-Gyergyó-Szent-Miklóson a székelyföldön át Háromszék-Brassóba: majd Brassóból Fogaras, Nagy-Szeben, Alvinczre való építése országos érdekből szükséges.

2) A vasuti tarifák megszábasánál a vidékre, tehát a Budapesten kívül eső területekre is, főleg pedig a határszélek érdekeire is tekintet legyen, mely célból a kolozsvári s brassói kereskedelmi s iparkamarának, valamint az erdélyi gazd. egylet és az erdélyi szász gazd. egyletnek képviselői is a tarifa bizottságba meghivandók volnának.

3) Az erdélyrészi folyók szabályozása, tekintettel ugy az időnként visszatérő áradásokra, valamint a hajókázhatásra, mindkét szempontból sürgős szükség képeznek és a kormány főleg arra lesz felkérendő, hogy állami költségen küldjön ki mérnököket, kik az Olt folyót (magyar és román területen), valamint a Marost és Szamost is, tekintettel e folyók hajózhatóvá tételére, tüzetes vizsgálat alá vegyék. —

V. Ezen határozatok foganatosítására az erdélyi gazd. egylet a maga részéről az értekezleti jegyzőkönyv csatolásával:

1) felterjesztéseket intéz a nmlgu földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi, az igazság és pénzügyi, valamint a közmunka és közlekedésügyi m. kir. ministeriumokhoz.

2) megküldi továbbá a jelen jegyzőkönyvi kivonatot az értekezleti jegyzőkönyv csatolásával a következő egyleteknek, testületeknek és egyeseknek, u. m.

- a) az erdélyi szász gazd.-egyletnek,
- b) az erdélyrészi megyei gazd.-egyleteknek,
- c) a kolozsvári s brassói kereskedelmi s iparkamaráknak,
- d) a nagyszebeni, brassói, beszterczei és kolozsvári iparos-egyleteknek, végre

e) az összes erdélyrészi országgyűlési képviselőknek.

A most nevezettek egyuttal felkérendők lesznek, hogy a velük közlött határozatokból azokat sziveskedjenek felkarolni a magas kormányánál külön felterjesztésük és közbenjárásuk által előmozdítani, melyek — az ügyek természetére szerint — illetékes szakmakörükbe tartoznak. —

155. Ministerium 20924. sz. a. I.ázár Pál „Talaj és növénymivelő gépek és eszközök“ cz. munkájának megszerzését ajánlja — egy példány megrendeltetett.

156. Ministerium 34307. sz. mellett Dr. Mandelló Károlynak, „Rückblicke“ czimű közgazdasági munkáját küldi meg — köszönettel fogadtatott.

157. 158. Ministerium a munkás szükségletéről két kimutatást küld — tudomásul szolgál.

159. 160. Szebeni hadparancsnokság átjelentési hirdetményei — lapokban megemlítve lettek.

161. Szövetségbe lépett gazd. egyletek V-ik nagygyűlésének jegyzőkönyve — könyvtárra tétetett.

162. Országos gazd. egylet a törzskönyvelési alapszabályokat küldi meg — lapban kivonatossan közlendők.

163. Komárommegyei gazd. egylet két átiratát: az erdélyi határszéli ipar felsegélése és a törvényes kamatnak 8-ról 6 százalékra való leszállítása érdekében pártolás végett megküldi; — az első átiratra nézve igazgató választmány jelen jegyzőkönyv 154. pontja alatt behatóan intézkedett; a másodikra nézve pedig a törvényes intézkedéstől bizonyos tekintetben alig vár kedvező eredményt; de utal ugyancsak a 154-iki pont III. számú arati határozatára, melyek az összeget újat megmutatják. Miután azonban felszólalás történt, hogy több vidéki pénzügyintézet 12—16% kamatot vesz kölcsöntökéje után; igazgató választmány kész a visszaélések megszüntetése végett erőlesen felszólalni, mihelyest írásba foglalt, konkrét adatoknak birtokában lesz.

164. A N.-Szebenben sept. 9—20-áig tartandó gyümölcskiállítás programja — további intézkedés végett a kertészeti szakosztályhoz tétetik át.

165, 166. Aradi és jász-nagykun-szék-megyei gazd. egyletek évkönyveiket —

167. Szamosvölgyi vasut X-ik közgyűlésének jegyzőkönyvét küldi meg — köszönettel könyvtárra tétettek.

168. Voith Gergely közgazdasági előadó Szolnok-Dobokamegye ebbeli viszonyairól szerkesztett jelentését küldi be — a t. beküldő urnak szives figyelme köszönettel fogadtatott.

169. T. Bokros László emlékirata a dohánytermelés érdekében — lapban kivonatilag közlendő.

170. Müller Emil ügynök gépbeszerzési kedvezményeket ajánl — tudomásul szolgál.

171. K. monostori igazgatóság 234 sz. a. a Gróf Mikó emléke czimű ösztöndíjra Nagy József, Székely Sándor, Jakab Jenő és Balla Lajos; — a Bors alapítványra Helmecey József, Rónai Pál, Vörös Pál és Veiszlovits Gyula végzett hallgatókat hozza ajánlatba — igazgató választmány a kijelölési sorrendet a minősítési táblázat alapján helyesnek találván, azt egyhangulag

elfogadja és az elsőt szent gericezi Nagy József-nek; a másodikat szilágy-somlyói Helmecey József-nek adományozza. A kiosztást egyletünk nevében Filep István tagtárs fogja eszközölni a július 25-én, d. e. 11 órakor tartandó intézeti zárünnepélyen.

172. Vörös Sándor igazgató bemutatja a k. monostori alapítványi helyekért folyamodók névsorát, mely szerint 13 kérvény érkezett be és indítványozza, hogy miután a múlt évben sok folyamodónak, ki egyébként minősítve volt, ki kellett maradnia, a jelenlegi I. évesekből is terjesztessék fel kettő az alapítványi helyekre, egy pedig egy olyan már volt III. éves hallgatónak adományoztassék, a ki tanulmányait a múlt év elején családi szerencsétlenség miatt félbeszakítani kénytelen volt; — igazgató választmány ezen indokolást egyhangulag elfogadva, a felterjesztendők névsorát megállapítja. A kérvények a t. igazgatósághoz haladék nélkül visszaküldendők.

Hitelesítik:
Szentgyörgyi Lajos,
Filep István,
Tóth Zsigmond.

Szabó József,
egyleti alelnök.
Gamauf Vilmos,
egyleti titkár.

Megyei gazd. egyletek működése.

A szolnok-dobokamegyei gazd. egylet választmányi ülése július hó 10-én. Titkár tudatja, hogy 19 méhkaptár kiosztatott és elhatározatott, hogy az ügyesség felkérendő lesz, miszerint az egy megmaradt kaptár mintájára nagyobb számú példányokat készíttessen. Az erd. méhész-egylet a méhkasok kezelésére vonatkozó „Utasítást“ az egylet felhívása folytán 100 példányban kinyomatta és az érdeklődőknek megküldötte. A kolozsvári IV. tenyész-állatkiállításra 50 frt jutalomdíj küldetett. Az ekeverseny bizottság: Gróf Kornis Viktor elnök, Izsáky József, Voith Gergely, Szombatfalvy Győző, Voith Simon, Muntyán Ágoston, Bodor Bertalan és Fehérváry Károly urak személyeiben megalakult. — A ministerium 100 frtot gyümölcs-aszalóra és 50 frtot váltó-ekék beszerzésére utalványozott. — A komárommegyei gazd. egylet két átirata: a határszéli iparosok felkarolása és a törvényes kamatnak 8%-ról 6%-ra való redukálása — tudomásul vétetett. Az eke-versenyen kitüntetett ekék közül 200 frtig lesz vásárolva és az egyleti tagok között ingyen kisorsolva, e kedvezményben azonban csak azon tagok fognak részesülni, kik tagsági díjjal hátrálékban nincsenek. — Felkéretett a megyei vándortanító, hogy az egylet részére 5000 asztali szőlőveszőt rendeljen. Végül Balla Mihály egyleti tag kérésére egy hordozható gyümölcs-aszaló kiprobálásra megrendeltetett.

Kiállítási mozgalmak.

A Kis-Küküllőmegyei gazdasági egylet, hogy a megyei gazda közönségnek a Kolozsvártt folyó évi augusztus hó 28. 29. 30 és 31-ik napján tartandó állatkiállításon való részvételt megkönnyítse, a kiállítókat az alábbi kedvezményekben részesíti:

I. Saját pénztárából külön díjakat tűz ki, mely célra 100 frtot szavazott meg.

1.) Ez összegből 500 holdnál kevesebb birtokkal bíró megyei gazdák által kiállított állatok jutalmazhatók.

2.) Három díj állapítatik meg u. m. egy 40 frtos és két 30 frtos, melyek a kiállításon másnemű díjat nem nyert állatokért adhatók ki.

3.) Ezen díjat első sorban csikós kanczák, másodsorban 2—3 éves kancza csikók, harmadsorban hata s vagy hámoslovak csak ha a díjak lovak közt ki nem adatnának, fognak szarvasmarhák díjazására fordíttatni.

II. Saját pénztárából s illetve az e célra gyűjtött összegek felhasználásával hozzájárul az egyesület a kiállított szállítási költségeinek fedezéséhez.

1.) Ezen kedvezményben csak 150 holdnál kevesebb birtokkal bíró megyei birtokosok részesülhetnek.

2.) Kik ezen segélyezést igénybe venni óhajtják, kötelesek az egyesület titkárához legkésőbb augusztus hó 20-áig bejelenteni, egyszersmind a kiállítandó állatokat augusztus hó 22-én d. e. 9 órakor Dicső-Szt.-Mártonban bemutatni.

3.) Az e célra gyűjtendő összeg után fennmaradó rész szintén díjazásokra fog fordíttatni, megjegyeztetvén, hogy a díjakra szánt, de esetleg ki nem adott összeg az egyesület vagyonában marad.

Figyelmeztetés! Kiállítani szándékozók figyelmébe ajánlatik az Erdélyi gazdasági egyesület által kibocsátott programmskülönösen a bejelentések és helypénzeknek július havában leendő beküldése.

Ugy a szállítási költségben való részesítés, mint a kiállítás programjára nézve alólírt titkártól részletes felvilágosítások nyerhetők.

A Kis-Küküllőmegyei gazdasági egyesület igazgató választmányára nevében

Dicső-Szt.-Márton, 1886. július 7-én.

Csató Gábor,
titkár.

A torda-aranyosi derék gazdasági egyesület is mindig azok között volt, kik a kolozsvári tenyészállatkiállítást külön díjakkal gyarapították. Most is 12 darab 10 frankos aranyat tűzött ki a következőkre: 1) nyolcz drb aranyat egy Torda-Aranyosmegye területéről kiállított legjobb magyar fajta tehénnek borjastól. 2) négy darab aranyat szintén ezen megye területéről kiállított legjobb hazai fajta 4 drb sertésnek. Kívánjuk, hogy a nagylelkűen felajánlott díjakra minél több érdemes pályázó találkozzék. —

Értesítés.

Miután a kertészeti szakosztály ülései hetek óta oly gyéren vannak látogatva, hogy azokon az elnökön és jegyzőn kívül

csak nagy ritkán jelenik meg 1—2 tag, ezennel tudatom a t. tagtárs urakkal, hogy a kertészeti szakosztály egész augusztus hónapban szünetelni fog és rendes üléseit csakis szeptember hó 1-én fogja ismét megkezdeni, miről annak idején külön értesítők fognak kiküldetni.

Kolozsvárt, 1886. július hó 28-án

Id. Bodor Pál,
szakosztályi elnök.

Dijmentes tájékoztatás gazdasági szállítási ügyekben.

Hogy a közlekedési tarifák tekintetében a gazdaközönség tájékoztatást nyerhessen s magát eladás- és vételénél mihez tartani tudja, az országos gazdasági egyesület elhatározta, hogy kebelében egy tarifa-tudakozó-irodát állít fel, a mely a közlekedési vállalatoknál szerzett információ alapján a gazdaközönséget teljesen díjmentesen tájékoztatni leend hivatva; mi is a végből hozatik nyilvánosságra, hogy a gazdaközönség ezen számára teremtett intézmény létezéséről tudomást vegyen és előforduló esetekben igénybe vegye. Az ez irányu megkeresések ily cím alatt küldendők: „Az országos gazdasági egyesület tarifa-tudakozó hivatala Budapest, Köztelek“.

Kiállítási értesítés.

A kolozsvári IV-ik tenyész-állatkiállítás bejelentési határideje a folyton érkező bejelentések miatt **hétfőig azaz augusztus hó 9-én déli 12 óráig** hosszabbíttatik meg.

E határidőn túl bejelentések **semmi szín alatt** sem fogadtatnak el.

Kolozsvárt, 1886. aug. 1-én.

A rendező bizottság:

Báró Bánffy Ádám,
elnök.

Gamauf Vilmos,
jegyző.

Értesítő.

Az istvántelki földmives- és kertész iskolába felvétetik évenként október hó 1-én 12—15 tanuló.

Felvételi kellékek:

1. 15 évet betöltött életkor, — keresztlevéllal igazolva.
2. Az elemi iskolák sikeres bevégezése, — iskolai bizonyítvánnyal igazolva.
4. Szülők vagy gyámok kötelező nyilatkozata, miszerint

az intézetbe felvett tanuló a tanfolyam bevégeztéig az intézetet elhagyni nem fogja.

A felvett tanulók 150 frt évi összegnek félévi részletekben való előleges lefizetése mellett, — ruházat és tanszerek kivételével — az intézetnél egyszerű, de teljes ellátásban és jövőendő életpályájuknak megfelelő gyakorlati és elméleti tanításban részesülnek. Ezen fizetéses helyek betöltésénél módosabb falusi gazdák fiai előnyben részesülnek.

Vagyontalan szülők fiainak és árváknak fölvehetőre 6 állami ösztöndíjas hely van fenntartva, mely helyek elnyeréséhez az említett okmányokon kívül 5-ször még szegénységi bizonyítvány szükséges.

Az említett bizonyítványokkal kellően felszerelt folyamodványok legkésőbb szeptember hó 1-ig az istvántelki földmives- és kertész-iskola igazgatóságához (u. p. Rákos-Palota) küldendő, honnan a fel- vagy esetleg fel nem vételről az illetők rövid idő alatt értesítettetni fognak.

Ugyancsak az intézetből — szeptember hó közepén megtartatni szokott zárvizsgájkalkalmával több végzett tanuló szokott távozni, kik szerény, de méltányos díjazás mellett készek gazdasági vagy kertészsegédi állást elfogadni.

Részletesebb felvilágosítással, valamint intézeti programmal is szívesen szolgál az igazgatóság. —

Felhívjuk az érdeklődő szülők, — különösen pedig a jobb módu falusi gazdák figyelmét e jó hírű intézetre, melyben gazdává nevelendő fiaik jövőendő életpályájukhoz sok ügyes és hasznos dolgot tanulhatnak. —

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Hirdetések.

A

magyar gazdatisztek és erdészek segélyegyesülete

ajánlja a t. cz. földbirtokos és bérlő uraknak állás-közvetítő-osztályánál bejelentett tagjait elhelyezésre. Az ez ügyben való felvilágosítások díjmentesek. Ügyvezetői iroda: Budapest, papnövelde-utca 6. szám alatt.

Krocsák G. Emil,
e. ügyvezető.

(15—24.) (1.)

PIACZI ÁRAK.

A h e t i v á s á r		Gabona mérték	tisztá buza	elegy buza	rozsz	árpa	zab	török- buza	100 kilo		1 köb- meter tűzifa	1 kilo marha- hús	
h e l y e	n a p j a								széna	szal- ma			
k r a j e z á r o k b a n													
Budapest	julius	31	metermázsa	785	—	620	—	630	535	—	—	—	—
Brassó	julius	23	hektoliter	670	310	340	250	200	400	210	240	240	36
Deés	julius	27	"	680	600	560	—	200	410	520	180	320	28
Fogarasz	julius	30	"	550	500	350	—	240	460	320	220	210	28
Gyula-Fehérvár	julius	31	"	575	475	375	—	275	380	250	—	260	40
Kézdi-Vásárhely	julius	29	"	675	—	360	280	210	440	250	90	230	28
Kolozsvár	julius	29	metermázsa	720	—	500	—	450	470	520	200	300	38
Maros-Vásárhely*	julius	29	metermázsa	618	535	340	—	495	468	250	—	250	36
Nagy-Szeben	julius	30	hektoliter	560	440	350	360	210	460	200	160	325	36—40
Nagy-Várad	julius	27	"	492	400	328	234	220	325	300	140	350	48
Sepsi-Szent-György	julius	26	"	640	600	380	260	220	430	—	—	—	32
Szász-Régen	julius	29	"	575	500	375	275	200	400	300	220	260	32
Torda	julius	24	"	500	350	350	300	210	350	300	30	250	32

Nyomatott Gámán János örökösseinél, közép-utca Minorita-épület.